

WOJEWODA
WARMIŃSKO-MAZURSKI

Olsztyn, dnia 21 października 2016 r.

PS-V.431.9.2016

Pan
Krzysztof Locman
Wójt Gminy Kowale Oleckie
ul. Kościuszki 44
19-420 Kowale Oleckie

Stosownie do art. 47 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. Nr 185, poz. 1092), zwanej dalej: „ustawą o kontroli w administracji rządowej”, przekazuję Panu Wójtowi treść wystąpienia pokontrolnego.

Wystąpienie pokontrolne

Kontrolę przeprowadzono w Urzędzie Gminy w Kowalach Oleckich, ul. Kościuszki 44, 19-420 Kowale Oleckie, NIP: 847-10-01-440, REGON: 000531358, w siedzibie jednostki kontrolowanej oraz na cmentarzu wojennym na terenie gminy Kowale Oleckie.

W okresie objętym kontrolą oraz w okresie prowadzenia kontroli stanowiska pełnili:

- Krzysztof Locman – Wójt Gminy Kowale Oleckie, wybrany w wyborach bezpośrednich 16 listopada 2014 r., urząd objął w dniu 1 grudnia 2014 r., tj. z chwilą złożenia ślubowania wobec Rady Gminy w Kowalach Oleckich.

[Dowód: akta kontroli str. 1-2]

- p.o. Kierownika Referatu ds. infrastruktury, gospodarki komunalnej i mieszkaniowej, ewidencji działalności gospodarczej, na zajmowanym stanowisku od 1 maja 2015 r.

[Dowód: akta kontroli str. 3]

Kontrolę przeprowadził zespół pracowników Wydziału Polityki Społecznej Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie, w składzie:

- Jan Kosiorek – Kierownik Oddziału Ochrony Dziedzictwa Narodowego i Rehabilitacji z zamiejscowymi stanowiskami pracy w delegaturze Urzędu w Elblągu i w Ełku w Wydziale Polityki Społecznej Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie – legitymacja służbowa nr 49/2014 wydana przez Dyrektora Generalnego Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie, pełniący funkcję przewodniczącego zespołu, na podstawie wydanego przez Wojewodę Warmińsko-Mazurskiego pisemnego, imiennego upoważnienia do kontroli nr FK-VI.0030.798.2016 z dnia 5 września 2016 r., który w dniu

12 września 2016 r. złożył oświadczenie o braku istnienia przesłanek uzasadniających wyłączenie od udziału w przedmiotowej kontroli.

[Dowód: akta kontroli str. 4-5]

- Emilia Orzoł - inspektor wojewódzki w Oddziale Ochrony Dziedzictwa Narodowego i Rehabilitacji z zamiejscowymi stanowiskami pracy w delegaturze Urzędu w Elblągu i w Ełku w Wydziale Polityki Społecznej Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie - legitymacja służbowa nr 48/2014 wydana przez Dyrektora Generalnego Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie, na podstawie pisemnego imiennego upoważnienia do kontroli nr FK-VI.0030.799.2016 z dnia 5 września 2016 r., wydanego przez Wojewodę Warmińsko-Mazurskiego, która w dniu 12 września 2016 r. złożyła oświadczenie o braku istnienia przesłanek uzasadniających wyłączenie od udziału w przedmiotowej kontroli.

[Dowód: akta kontroli str. 6-7]

Termin kontroli: kontrola rozpoczęła się i zakończyła w dniu 13 września 2016 r.

Kontrola została odnotowana w książce kontroli jednostki kontrolowanej pod pozycją nr 6 (od 2015).

Zakres kontroli:

- przedmiot kontroli: ocena realizacji powierzonych Gminie Kowale Oleckie zadań z zakresu administracji rządowej, dotyczących obowiązku utrzymania grobów i cmentarzy wojennych.
- okres objęty kontrolą: od dnia rozpoczęcia realizacji zadań objętych Porozumieniem do dnia 13 września 2016 r.

Jednostka kontrolowana została poinformowana o przedmiotowej kontroli pismem nr PS-V.431.9.2016 z dnia 5 września 2016 r. W dniu kontroli jednostka była reprezentowana przez Wójta Gminy Kowale Oleckie Krzysztofa Locmana, któremu kontrolujący okazali stosowne imienne upoważnienia, a także zapoznali z przedmiotem, zakresem oraz sposobem przeprowadzenia kontroli.

Kontrolę przeprowadzono na podstawie art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. Nr 185, poz. 1092), art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 525 z późn. zm.), w związku z § 5 Porozumienia Nr PS-V.5230.14.29.2016 zawartego w dniu 30 maja 2016 r. pomiędzy Wojewodą Warmińsko-Mazurskim a Gminą Kowale Oleckie w sprawie powierzenia Gminie prowadzenia zadań z zakresu administracji rządowej, dotyczących obowiązku utrzymania grobów i cmentarzy wojennych (Dz. Urz. Woj. Warmińsko-Mazurskiego z 13 czerwca 2016 r., poz. 2470).

Na podstawie ustaleń kontroli działalność Urzędu Gminy w Kowalach Oleckich ocenia się pozytywnie.

W wyniku przeprowadzonych czynności ustalono, że w okresie objętym kontrolą zadania wynikające z przedmiotu kontroli realizuje Referat ds. infrastruktury, gospodarki komunalnej i mieszkaniowej, ewidencji działalności gospodarczej. Wskazuje na to zapis w § 18 ust. 12 (w zakresie gospodarki komunalnej) pkt 1 przedłożonego regulaminu organizacyjnego stanowiącego załącznik do Zarządzenia Nr Or.0050.22A.2016 Wójta Gminy Kowale Oleckie z dnia 29 kwietnia 2016 r. w sprawie: nadania Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Gminy w Kowalach Oleckich (ze zmianami), w brzmieniu: „sprawowanie opieki nad miejscami pamięci narodowej, cmentarzami wojennymi i grobami”.

[Dowód: akta kontroli str. 8-11]

Obowiązki wynikające z powierzonych gminie zadań wykonuje - referent ds. inwestycji. Kontrolowane zadania zostały ujęte w pkt 30 zakresu czynności pracownika, w brzmieniu jak w regulaminie organizacyjnym Urzędu. Referent udzielał kontrolującym informacji i wyjaśnień, a ponadto udostępniał niezbędne dokumenty objęte przedmiotem kontroli.

[Dowód: akta kontroli str. 12-15]

Z okazanej kontrolującym dokumentacji wynika, że na stanowisku pracy znajduje się teczka oznakowana symbolem i hasłem klasyfikacyjnym według jednolitego rzeczowego wykazu akt, tj., 414 „Opieka nad pomnikami i miejscami pamięci” (kat. „A”). Teczka zawiera m.in. sprawozdanie merytoryczno-finansowe z realizacji zadań za II okres 2015 r., informację o realizacji środków finansowych i zadań rzeczowych w zakresie cmentarnictwa wojennego za 2015 r. i planu w tym zakresie na rok 2016, korespondencję prowadzoną z Wydziałem Polityki Społecznej Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie związaną z przejęciem w 2016 r. zadań z zakresu administracji rządowej, dotyczących obowiązku utrzymania grobów i cmentarzy wojennych, sprawozdanie merytoryczno-finansowe z realizacji zadań za I okres 2016 r., zawiadomienie o przedmiotowej kontroli.

Zgodnie z załącznikiem nr 2 do Rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 stycznia 2011 r. w sprawie instrukcji kancelaryjnej, jednolitych rzeczowych wykazów akt oraz instrukcji w sprawie organizacji i zakresu działania archiwów zakładowych, symbol 414 z hasłem „Opieka nad pomnikami i miejscami pamięci”, posiada kat. arch. akt „A”. Tak oznakowane dokumenty przechowywane są wieczyście. W ocenie kontrolujących, ze względu na czasowe znaczenie praktyczne kontrolowanej dokumentacji oraz jej wagę, wskazane byłoby, poczynwszy od przyszłego roku, gromadzić akta bieżących spraw w teczce oznakowanej symbolem klasyfikacyjnym 7045 i hasłem „Utrzymanie miejsc grzebalnych” z przypisaną kat. „B-5”, opatrzonej podtytułem np. „cmentarz wojenny w Kowalach Oleckich”.

Kontrolującym okazano również ewidencję grobów i cmentarzy położonych na terenie gminy, prowadzoną w formie kart gminnej ewidencji zabytków wydzielonych w osobny zbiór, oznaczony zgodnie z rwa symbolem 7041, do którego przypisano hasło

„Ewidencja cmentarzy na terenie Gminy Kowale Oleckie” z kat. „A”. W teczce zgromadzone są karty dotyczące cmentarzy ewangelickich oraz karta jedyne na terenie gminy cmentarza wojennego z okresu I wojny światowej wraz z symbolicznym nagrobkiem żołnierza niemieckiego z II wojny światowej w Kowalach Oleckich przy ul. Kościuszki. Do karty tej przypisana jest karta ewidencyjna cmentarza wojennego, założona w formie wymaganej do Ogólnopolskiej Komputerowej Bazy Cmentarzy Wojennych oraz wkładka do karty ewidencyjnej zabytków, architektury i budownictwa z 1995 r. Chronologiczny układ zbioru o cmentarzu wojennym w Kowalach Oleckich stanowi kompleksową informację o trwałej wartości historycznej.

Wymagane jest podkreślenie, że na terenie cmentarza znajduje się nagrobek żołnierza niemieckiego z nazwiskiem Paul Salz, który poniósł śmierć 4.4.1944 r. W toku czynności pokontrolnych w 2012 r. ustalono, że 24 lipca 2000 r. na wniosek Fundacji „Pamięć”, z cmentarza ekshumowano 237 osób z okresu II wojny światowej, a następnie przeniesiono i pochowano na cmentarzu w Bartoszach w gminie Elk, wśród nich Paula Salza, którego szczątki w nowym miejscu spoczywają w bloku 6, rząd 4, grób 164. Pozostawiona tablica nagrobna stanowiąca jedynie symboliczne upamiętnienie może wprowadzać w błąd, co do miejsca faktycznego pochówku niemieckiego żołnierza z II wojny światowej. W ocenie kontrolujących należy rozważyć usunięcie steli z terenu cmentarza, po uprzednich uzgodnieniach z organem konserwatorskim.

W związku z planowanym remontem ogrodzenia nekropolii zespół kontrolny pouczył pracownika o konieczności aktualizowania zbioru w przypadku prowadzenia na nim prac remontowych, które w istotny sposób wpływają na zmianę wyglądu tego obiektu. Powyższe należy dokonać poprzez stosowny opis (zakres prac, data ich wykonania, źródła finansowania), uzupełniony dokumentacją fotograficzną. Pozwoli to na prześledzenie historii obiektu i prowadzonych na nim działań.

Zadania będące przedmiotem kontroli Gmina Kowale Oleckie przejęła na mocy Uchwały Nr RG.0007.105.2016 Rady Gminy w Kowalach Oleckich z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie przyjęcia zadania z zakresu utrzymania grobów i cmentarzy wojennych znajdujących się na terenie gminy Kowale Oleckie, i na jej podstawie Wójt Gminy Kowale Oleckie w dniu 30 maja 2016 r. zawarł z Wojewodą Warmińsko-Mazurskim Porozumienie Nr PS-V.5230.10.29.2016. Określone w nim środki finansowe w kwocie 2.000 zł wpłynęły na konto Urzędu Gminy w Kowalach Oleckich w dniu 3 czerwca 2016 r.

[Dowód: akta kontroli str. 16]

Zgodnie z udzielonymi kontrolującym wyjaśnieniami, w 2016 r. prace polegające na systematycznym koszeniu trawników, odchwaszczaniu alejek, oczyszczaniu terenu cmentarza wojennego z liści, gałęzi i chwastów, wykonują pracownicy Urzędu Gminy w Kowalach Oleckich zatrudnieni w ramach robót publicznych oraz na stanowisku konserwatora, co obniża koszty realizacji tego zadania. Bieżący dozór nad tym obiektem jest sprawowany przez odpowiedzialnego za realizację zadań pracownika Referatu ds.

infrastruktury, gospodarki komunalnej i mieszkaniowej, ewidencji działalności gospodarczej, który określa częstotliwość i rodzaj prac. Pracownik poinformował zespół kontrolny, że w badanym okresie nie odnotowano aktów wandalizmu, jak też skarg na stan utrzymania cmentarza wojennego w Kowalach Oleckich. Nie jest on też objęty jakimkolwiek patronatem społecznym, np. przez uczniów miejscowych szkół.

Na dzień kontroli nie wydatkowano przekazanej gminie dotacji z budżetu Wojewody w kwocie 2.000 zł, którą zgodnie z wyjaśnieniami, planuje się przeznaczyć na wymianę części ogrodzenia od strony drogi krajowej nr 65 – prawa strona od bramy wjazdowej. Z uwagi na fakt, że cmentarz wojenny figuruje w rejestrze zabytków nieruchomych, Wójt Gminy Kowale Oleckie skierował do Warmińsko-Mazurskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków wniosek nr IGKm.411.2.2016 z dnia 8 września 2016 r. o wydanie pozwolenia na przeprowadzenie zamierzonego zakresu prac, tj. rozebranie starego ogrodzenia z siatki i słupków oraz montaż nowego ogrodzenia przez osadzenie słupków i montaż statki ogrodzeniowej.

Na realizację powierzonego zadania Gmina Kowale Oleckie zaplanowała środki własne w kwocie 500 zł, które również do dnia kontroli nie zostały wydatkowane.

[Dowód: akta kontroli str. 17-22]

Zgodnie z Porozumieniem Nr PS-V.5230.10.29.2016 z dnia 30 maja 2016 r. sprawozdanie merytoryczno-finansowe z realizacji zadań w nim określonych, następuje w dwóch terminach: do dnia 15 września 2016 r. i do dnia 15 stycznia 2017 r. Jednostka kontrolowana dopełniła obowiązku rozliczenia powierzonego zadania, nadając przed upływem wyznaczonego terminu (data nadania 08.09.2016 r., data wpływu do urzędu wojewódzkiego 12.09.2016 r.) pisemne sprawozdanie okresowe I z wykonania zadania w zakresie utrzymania grobów i cmentarzy wojennych w 2016 r. Dokonując oceny formalnej i merytoryczno-finansowej sprawozdania nie stwierdzono braków ani błędów w tym zakresie.

W dniu kontroli, w obecności pracownika realizującego kontrolowane zadania przeprowadzono oględziny cmentarza żołnierzy z armii niemieckiej i rosyjskiej z okresu I wojny światowej przy ul. Kościuszki w Kowalach Oleckich.

W wyniku przeprowadzonej wizytacji stwierdzono dokonywanie systematycznych zabiegów pielęgnacyjnych, co pozwala zachować historyczny i zabytkowy charakter cmentarza wojennego, pomimo upływu przeszło wieku od jego urządzenia. Świadczy to o prawidłowym wypełnianiu przez władze Gminy Kowale Oleckie oraz podległych pracowników zobowiązań dotyczących utrzymania grobów wojennych.

[Dowód: akta kontroli str. 23-27]

Do ustaleń kontroli nie zostały wniesione zastrzeżenia.

Mając na uwadze powyższe ustalenia i oceny proszę jedynie o rozważenie sugestii zespołu kontrolnego odnoszącej się do oznaczenia teczki dla spraw bieżących,

począwszy od roku 2017, tj. symbolem klasyfikacyjnym 7045 i hasłem „Utrzymanie miejsc grzebalnych”, z podtytułem np. „cmentarz wojenny w Kowalach Oleckich” (kat.arch. B-5). Proszę również o rozpatrzenie kwestii symbolicznego nagrobka po ekshumacji szczątków Paula Salza z terenu cmentarza wojennego w Kowalach Oleckich. Z uwagi na fakt, że może on sugerować istnienie w tym miejscu pochówku niemieckiego żołnierza, celowe jest usunięcie nagrobka z obszaru cmentarza bądź zamieszczenie tablicy informującej o spoczywających na cmentarzu żołnierzach armii niemieckiej i rosyjskiej z I wojny światowej w Kowalach Oleckich ze wzmianką o symbolicznym grobie żołnierza z czasów II wojny światowej, którego szczątki ekshumowano w 2000 r. i pochowano na zbiorowym cmentarzu niemieckim w Bartoszach w gminie Ełk. O środki finansowe na ten cel można ubiegać się z dotacji Wojewody, wykazując to zadanie w zapotrzebowaniu na 2017 r. Jednocześnie w związku z tym, że nekropolia wojenna w Kowalach Oleckich jest objęta ochroną konserwatorską, wszelkie prace wykraczające poza bieżącą konserwację, wymagają uzgodnień z wojewódzkim urzędem ochrony zabytków.

Proszę Pana Wójta o poinformowanie Wojewody Warmińsko-Mazurskiego w terminie 21 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia, o sposobie wykorzystania uwag i wniosków, a także o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia działań.

Jednocześnie informuję, że stosownie do art. 48 ustawy o kontroli w administracji rządowej, od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

WOJEWODA
WARMIŃSKO-MAZURSKI
Artur Chojecki